

SZTUKA W PRZESTRZENI PARKU JAKO WIELOWĄTKOWE ZJAWISKO W KONTEKŚCIE NATURA – KULTURA

ART IN PARK SPACE AS A MULTITHREAD PHENOMENON IN A CONTEXT OF NATURE – CULTURE

Agnieszka Kępkowicz

Dr inż.

Pracownia Studiów Krajobrazowych
Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

STRESZCZENIE

Na formę wizualną projektowanych parków miejskich w Polsce mają wpływ przede wszystkim dwa czynniki – współczesne tendencje projektowe oraz oczekiwania mieszkańców miast. Pierwsze zakładają wprowadzanie do kompozycji parkowych wyrazistych form przestrzennych. Użytkownicy parków oczekują zaś wyważonych form bazujących na walorach przyrodniczych. Jak połączyć te rozbieżności? Rozwiązaniem może być wprowadzanie form plastycznych jakby mimochodem i na różnych poziomach kompozycji parku tak, aby te dwa wątki – natury i kultury, wzajemnie się przenikały.

Słowa kluczowe: park, natura, sztuka.

ABSTRACT

Visual form of planned city parks is affected mainly by two factors: contemporary landscaping tendencies and expectations of the citizens. The first assume implementation of expressivespatial forms into the composition while the second expect balanced forms based on natural values of parks. How do you bring together those two trends? Introduction of artistic forms “by the way” and on different levels of the park’s composition in a way to make those two trends of nature and culture interfuse is the answer.

Key words: park, nature, art.

Parki miejskie w swojej istocie powiązane są z przestrzenią urbanistyczną¹. Zostały powołane do życia w określonym celu – dla uzdrowienia tkanki miast, a przede wszystkim dla wzbogacenia przestrzeni egzystencjalnej ich mieszkańców². To bogactwo znaczeń obejmuje wiele płaszczyzn: społeczną - dla budowania pozytywnych interakcji międzyludzkich, ekologiczną - z walorem bioróżnorodności, produktywności i homeostazą oraz kulturową, która wnosi istotne wartości znaczeniowe i estetyczne, kształtujące tożsamość miasta.

Na ten ostatni aspekt, aspekt estetyczny formy/obiektu/elementu urbanistycznego, jakim jest park, zwraca się w ostatnich czasach szczególną uwagę. W warunkach miejskich, gdzie tereny otwarte podlegają ogromnej presji deweloperskiej, nie może być miejsca na ich bylejakość. Przeznaczone dla funkcji rekreacyjnej powinny stać się pełnoprawną przestrzenią publiczną o wysokich walorach estetycznych, także z ambicjami artystycznymi. Przemawia za tą ideą tradycja sztuki ogrodowej oraz fakt, że park jako część przestrzeni miejskiej, której zasadniczą tkanką są obiekty architektoniczne, powinien zyskiwać powinowactwo z ich założeniami kompozycyjnymi zarówno pod kątem form stylistycznych, materiałowych, znaczeniowych, jak i artystycznych.

Wtapianie w przestrzeń parków form plastycznych z dziedziny sztuki to obecnie jedna z podstawowych tendencji projektowych w architekturze krajobrazu na świecie. Dzięki wprowadzaniu oryginalnych form przestrzennych, zarówno czysto rzeźbiarskich i architektonicznych, jak i instalacji łączących naturę i sztukę, parki stają się niezwykle „fotogeniczne”. Przyciągając rzesze turystów, stają się pełnoprawnymi salonami miejskimi.

Ta idea wydaje się bardzo kusząca. Jednak wyniki sondaży przeprowadzonych wśród mieszkańców dwóch dużych miast polskich, wydają się wskazywać na inne ich oczekiwania. W sondzie przeprowadzonej wśród mieszkańców Warszawy³, respondenci określili ideę parku jako rozległego zacisznego miejsca porośniętego drzewami, przeznaczonego do spotkań i spacerów. W badaniu przeprowadzonym w Olsztynie ankietowani mieszkańcy pytani o preferowane formy wypoczynku w parkach, mimo wielu niezwykle różnorodnych propozycji, wybierali opcje, które można by podsumować jako „święty spokój z dużą ilością drzew” [Nowak-Rzasa M. 2008].

Nasuują się pytania: jakie wybrać rozwiązania, aby wprowadzone artystyczne formy przestrzenne nie stały się konkurencją dla prawdziwych atrybutów parku – drzew, krzewów, kwiatów czy ptaków? Jak pogodzić „poszukujące” pomysły projektantów uzbrojone w idee sztuki nowoczesnej z oczekiwaniami utrudzonych codziennością mieszkańców miast polskich, pragnących ciszy w cieniu drzew? Wydaje się, że rozwiązania mogące pogodzić oba stanowiska powinny bazować na wprowadzeniu sztuki „mimochoodem”, na zastosowaniu form, która mają szansę wtopić się w codzienną przestrzeń egzystencjalną mieszkańców. Nie chodzi tu jednak o kuszące prostotą pomysły polegające na uczynieniu z parku jeszcze jednego muzeum rzeźby plenerowej skrytego pod konarami starych drzew. Warto w tym miejscu zastanowić się nad wprowadzeniem rozwiązań o charakterze wielowątkowym, rozwiązań, które jednocześnie będą wspierać relaksacyjny charakter wypoczynku w parku, łączyć się z jego krajobrazem i pozytywnie wpływać na odbiór społeczny i interakcje międzyludzkie.

Formy wielowątkowego wprowadzania sztuki w przestrzeń parków miejskich mogą opierać się na kształtowaniu jego zewnętrznej ikony widokowej oraz na budowaniu widoków wewnętrznych. Mogą również polegać na wkomponowywaniu w przyrodniczą przestrzeń parku interaktywnych form rzeźbiarskich będących zarówno rodzajem instalacji jak i przy-

¹Park miejski wielokrotnie opisywany jest jako istotny element tkanki miejskiej, np. w kluczowej pozycji z dziedziny urbanistyki K. Wejcherta: „Elementy kompozycji urbanistycznej” [Wejchert K. 1984]

²Wzbogacenie przestrzeni bytu człowieka może odbywać się poprzez włączanie do niego doznanych, rozpoznawalnych i zarazem przyjaznych przestrzeni, Ch. Norberg-Schultz „Bycie, przestrzeń, architektura”

³Badanie sondażowe pośród 24 mieszkańców Warszawy, przeprowadzone w styczniu 2010 roku na ulicy Jana Pawła II przez autorkę. Wiek, zawód, status społeczny respondentów różny.

kładem sztuki użytkowej. Te różnorodne formy przestrzenne mogą łączyć się w wielowarstwowych plenerach parkowych we wspólną narrację, czyniąc z parku rodzaj artystycznej opowieści.

PICTURESQUELANDSCAPE

Z badań dotyczących poczucia zadowolenia z miejsca, w którym się mieszka wynika, że jedną z istotnych wartości jest „korzystanie” z pięknych widoków znajdujących się w pobliżu⁴. Oznacza to, że atrakcyjny widok postrzegany w skali średniej i dalekiej ma znaczenie szczególne. W przypadku budowania struktur urbanistycznych warto więc zwrócić uwagę na wyeksponowanie widoku parku, traktując go jak ujęty w ortogonalne ramy okolicznych budowli klasyczny *picturesquelandscape* (il. 1). Projektując zaś park czy go modernizując, warto konstruować jego ikonę widokową wedle wszelkich zasad kompozycji artystycznej (il. 2). Nie należy zapominać także o oczywistym wydawałoby się zabiegu budowania malowniczych widoków wewnętrznych (il. 4)⁵. Warto też pomyśleć o swoistym widokowym „zaproszeniu” do parku poprzez zaprojektowanie linii naprowadzających, powiązanych plastycznie z jego kompozycją (il. 3).

Piękny widok nie miałby właściwej siły oddziaływania gdyby nie jego oprawa. Aranżacja punktów widokowych może obejmować samo „okno widokowe”, jego kształt, barwę, bezpośrednie otoczenie (il. 5-7) lub całą kompozycję miejsca (il. 8).

Il. 1. Widok z wnętrza osiedlowego na pobliski park, Kopenhaga, Dania. Źródło: fot. autorka 2009

Fig.1. The view from condominium's patio to closest park, Copenhagen, Denmark. Source photo by author 2009

⁴Z wypowiedzi respondentów wynika, że mieszkańcy byli skłonni nadłożyć drogi w codziennych wędrówkach, by móc choć raz w ciągu dnia spojrzeć na piękny widok [Kałamucka W. 2004]

⁵Tradycje tej sztuki sięgają dawnych ogrodów chińskich i klasycznych angielskich ogrodów krajobrazowych. W kompozycji tych parków starannie zakomponowane scenerie były oglądane z różnych stron i traktowane jak malarskie sceny rodzajowe czy czysto pejzażowe [Majdecki L. 1978]

Il. 2. Ikona widokowa parku Battersea, Londyn, Wlk. Brytania. Źródło: fot. autorka 2004

Fig. 2. The signature view of Battersea Park, London, England. Source: photo by author 2004

Il. 3. Deptak prowadzący w kierunku parku – bulwaru położonego nad brzegiem morza, Malmö, Szwecja. Źródło: fot. autorka 2009

Fig. 3. The promenade leading in the boulevard situated on the seaside, Malmö, Sweden. Source: photo by author 2009

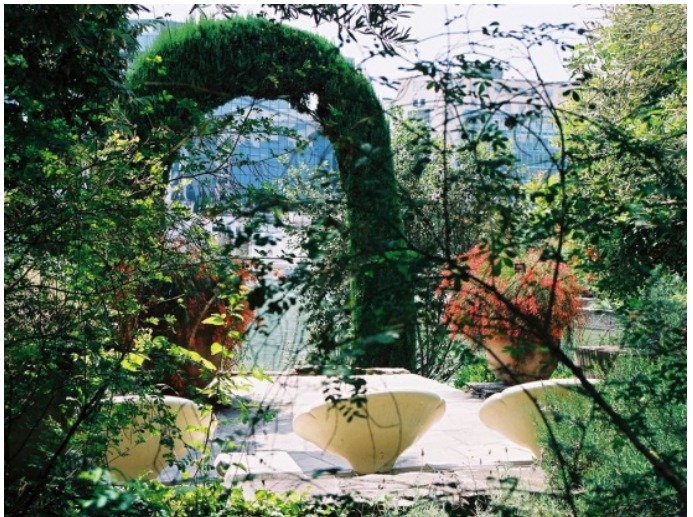
Il. 4. Malowniczy Ogród Chiński w ogrodzie botanicznym, Chicago, USA. Źródło: fot. autorka 2010

Fig. 4. The picturesque Chinese Garden the part of Botanic Garden in Chicago, USA. Source: photo author 2010

Il. 5. Starannie zakomponowane miejsce do oglądania widoku stawu i położonego nad nim budynku Muzeum Sztuki Pacyfiku projektu Kenzo, Nicea, Francja. Źródło: fot. autorka 2005

Fig. 5. The well composed viewpoint on the pond and the situated close by Museum of Asian Arts by Kenzo-Tange, Nice, France. Source: photo by author 2005

Il. 6. Punkt widokowy u szczytu Parku Tropikalnego w średnio-wiecznym miasteczku Eze, Francja. Źródło: fot. autorka 2005

Fig. 6. The viewpoint on the top of the Tropical Garde in Eze – the medieval town near Nice, France Source: photo author 2005

Il. 7. Naturalistyczna kompozycja miejsca z widokiem na Zamek w Schwerin, teren wystawy ogrodowej BuGa, Niemcy. Źródło: fot. autorka 2009

Fig. 7. The view place arranged in nature style forward to Schwerin Castel, Exhibition Area BUGA, Germany. Source: photo by author 2009

Il. 8. Punkt widokowy i jednocześnie miejsce kontemplacji w ogrodzie-labiryncie, Schwerin, Niemcy. Źródło: fot. autorka 2009

Fig. 8. The viewpoint and in the same time designated to contemplation, Schwerin, Germany. Source: photo by author 2009

INTERAKTYWNA RZEŻBA PLENEROWA

Na każdy element wyposażenia parku można spojrzeć jak na formę artefaktu artystycznego. Zwykła ławka czy lampa może stać się formą rzeźby plenerowej i równocześnie elementem sztuki użytkowej (il. 9,10). Ciekawą formą ożywienia atmosfery parku mogą być rzeźby, które prowokują do eksperymentów fotograficznych, wspólnej zabawy, a także, będąc formą żartu czy manifestu, wywołują uśmiech bądź refleksję (il. 11-15). Formy rzeźbiarskie mogą w parkach przybrać bardziej rozbudowaną formę instalacji, czy happeningu plenerowego (il. 16), stając się rodzajem kreacji większych obszarów.

Formą przestrzennej instalacji artystycznej mogą być również „gabinety doznań”, wywołujące odczucia na różnych poziomach percepcji zmysłów, takich jak węch, słuch czy dotyk (il. 17). Gdy zostaną wpisane w przestrzeń, w którą przechodzień może się zanurzyć, staną się częścią jego doświadczenia na pograniczu natury i kultury.

Il. 9. Ławka – łódź na terenie parku Buga, Schwerin, Niemcy. Źródło: fot. autorka 2009

Fig. 9. The boat-bench, Exhibition Area BUGA, Schwerin, Germany. Source: photo by author 2009

Il. 10. Ścieżka w parku osiedlowym, Malmö, Szwecja. Źródło: fot. autorka 2009

Fig. 10. The “pavement” in condominium, Malmö, Sweden. Source: photo by author 2009

Il. 11. Rzeźba, przy której jest miejsce na zabawę – grę z jej autorem, park rzeźby Millesgarden, Sztokholm, Szwecja. Źródło: fot. autorka 2007

Fig. 11. The place and the sculpture distinguished for the joke with its author, Millesgarden, Stockholm, Sweden. Source: photo by author 2007

Il. 12. Jedna z przejmujących rzeźb w parku w Kew, Londyn, Wlk. Brytania. Źródło: fot. autorka 2004

Fig. 12. One of touching emotionally sculptures, Kew Gardens, London, England Source: photo by author 2004

Il. 13. Rzeźba – żart w Parku Feniksa w Nicei, Francja. Źródło: fot. autorka 2005
Fig. 13. The sculpture – jest in Phoenix Parc, Nice, France. Source: photo by author 2005

Il. 14. Plac zabaw z rzeźbami zwierząt, wprowadzający w świat wyobraźni nie tylko dzieci, Schwerin, Niemcy. Źródło: fot. autorka 2009

Fig. 14. The playground with artificial animals guiding not only children to fantasy world, Exhibition Area BUGA, Schwerin, Germany. Source: photo by author 2009

Il. 15. Fontanna Diany – rzeźba-pomnik, a także forma strumienia wtopionego w naturalistyczny krajobraz Hyde Parku, Londyn, Wlk. Brytania Źródło: fot. autorka 2004

Fig. 15. Princess Diana Memorial in Hyde Park – the water-sculpture well composed with landscape, London, England. Source: photo by author 2004

Il. 16. „Anamorphosis” - jedna z szeregu instalacji powstałych w wyniku konkursu pt „New View of Kew”. Przedstawia ona portrety dwóch ważnych dla ogrodów Kew postaci (dr Mike Fay i sir Joseph Hooker), których twarze można odczytać na wypolerowanych taflach stalowych walców. Londyn, KewGardens, Wlk. Brytania. Źródło: fot. autorka 2004

Fig. 16. „Anamorphosis” – one of art arrangements created as a result of the competition in „New View of Kew”. It presents a portrait of two imported for Kew Gardens characters (dr Mike Fay i sir Joseph Hooker). Their faces one can see on polished fences of steel cylinders, Kew Gardens, London, England. Source: photo by author 2004

Il. 17. Ogród Wulkanu – instalacja/aranżacja ogrodowa, która wywołuje odczucia gorąca, nasyczonego, ciężkiego zapachu i dźwięku, nasuwających skojarzenia z obecnością wulkanu, Park Feniksa w Nicei, Francja. Źródło: fot. autorka 2005

Fig. 17. The Volcano Area – the garden arrangement including different experiences of senses such as hot air, intense smell and sound, similar to volcano eruption, Phoenix Parc, Nice, France. Source: photo by author 2005

CIĄG ZDARZEŃ ARTYSTYCZNYCH O WSPÓLNYM NARRATIVUM

Park jako rozległa przestrzeń z licznymi wnętrzami, odwiedzana niespiesznie przez wielu ludzi, może spełnić wszystkie warunki teatru zdarzeń artystycznych. Scenerie parkowe mogą być kreowane według określonej narracji – wątku literackiego, doznaniowego czy edukacyjnego. Nie jest to nowa forma „strojenia” parków w zbiory artefaktów [Czartoryska I. 1805]⁶, ale rodzaj poszukiwania wspólnego mianownika dla formy wnętrz parkowych. Tradycyjnym przykładem są parki romantyczne powstałe dla budowania nastroju, dla wprowadzania przejmujących treści na scenę zwykłego życia [Majdecki L. 1978]⁷. Narracja odwołująca się do współczesnych kodów kulturowych i skojarzeń może prowadzić użytkowników przestrzeni i ich wyobraźnię do krainy marzeń zatopionej w dobrze znanym, swojskim parku „tuż za rogiem” (il.18-19).

Podsumowując, ważne jest, aby elementy związane ze Sztuką, pojawiające się w przestrzeni parków współgrały z jego klimatem oraz niezbywalną istotą – zieloną zadrzewioną przestrzenią, aby dopełniały jej naturalne piękno, ożywiając park o każdej porze roku. Ważne jest też, aby wykreowane artystyczne formy przestrzenne stały się rodzajem dialogu z odbiorcą i to dialogu wielowymiarowego, odczytywanego na wielu poziomach percepcji, bo samo hasło „przyjemna rzeźba”, stało się już niewystarczające.

Niektóre propozycje, o których mowa w artykule, takie jak kształtowanie ikony widokowej czy park-opowieść, zapisały się pięknie na kartach historii sztuki ogrodowej. Warto je wydobyć na nowo by zaprosić do wpisania się w nowe trendy, tak by wzbogaciły arsenal środków projektowych współczesnego architekta krajobrazu. Naczelną ideą, która powin-

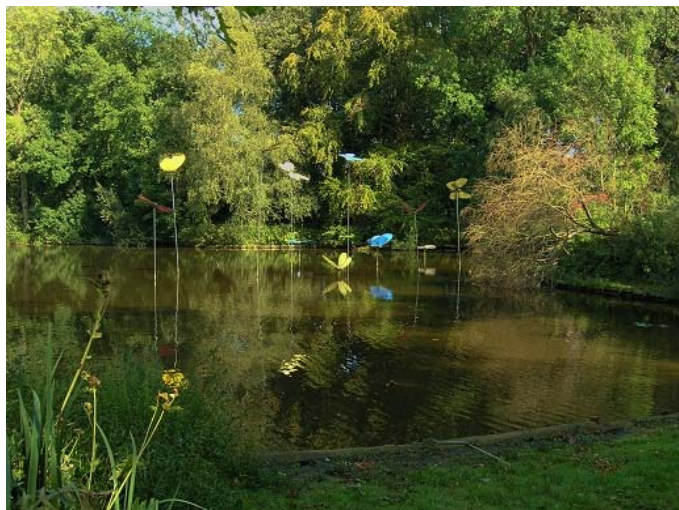
⁶Izabela Czartoryska „Myślach różnych o sposobie zakładania ogrodów” zachęcała do ozdabiania zakątków ogrodowych różnorodnymi obiektami dla zwiększenia dramatyzmu parku.

⁷Stylistyka ogrodów romantycznych, jak pisze Longin Majdecki, zainspirowana była w dużym stopniu literaturą fantastyczną tamtych czasów, np. W. Poego czy W. Scotta.

na do nas przemówić, jest poszukiwanie dla parków miejskich form artystycznych dalekich od epatowania i krzyku, form połączonych w integralnym związku ze światem natury.

Il. 18. Jedna z wielu kompozycji artystycznych powiązanych tematycznie z baśniami J.Ch. Andersena, znajdujących się w parku w Odense – rodzinnym mieście pisarza, Dania. Źródło: fot. autorka 2009

Fig. 18. One of many artistic arrangements tied thematically with J.Ch. Andersen's fairy tales situated in municipal park in Odense, writer's native city, Denmark. Source: photo by author 2009

Il. 19. Ogród w Cintrze jest malowniczym przykładem parku tematycznego z początku wieku XX-go, którego tematem przewodnim jest symbolika masońska oraz świat starych legend, Portugalia. Źródło: fot. autorka 2010

Fig. 19. Cintra gardens – the XIX-century's picturesque example of thematic park. Its leitmotiv is masonic symbolism and the world of old legend, Cintra, Portugal. Source: photo by author 2010

ART IN PARK SPACE AS A MULTITHREAD OCCURRENCE/PHENOMENON IN CONTEXT OF NATURE-CULTURE

City parks in their essence are connected to urban space⁸. They've been summoned to existence in a specific purpose – to heal the city tissue, but primarily to enrich existential space of its inhabitants⁹. That vast array of meanings includes many dimensions – social, to build positive interpersonal interactions, ecological with the value of bio-diversity, productivity and homeostasis as well as cultural which brings in substantial meaningful and esthetical values, which form the identity of the city.

It's the last aspect, esthetical, of the urban form/object/element which park is, seems to be drawing attention specifically. In the city conditions where open spaces are under a lot of pressure by developers there is no place for sloppy, low quality work. Destined for recreational purposes they ought to become fully-fledged public spaces with high esthetical values and with artistic ambitions. The tradition of garden art and the fact that the park, as a part of the urban space composed mainly of architectural tissue, should gain affinity of stylistic and material as well as meaningful forms.

Merging the artistic forms into park space is currently one of the primary trends in landscape architecture in the world. Thanks to introducing original spatial forms, those purely sculptural and architectonic, as well as installations combining nature and art, the parks become very photogenic. By drawing crowds of tourists they become rightful city salons.

The idea seems to be very tempting. Results of the survey conducted among the citizens of big Polish cities however seem to point out different expectations. The respondents in Warsaw defined the idea of a park as a spacious, peaceful, garden-like place meant for strolls and meetings¹⁰. The respondents in Olsztyn when asked about their preferred forms of relaxation in parks, regardless of the many options presented, picked ones that can be shortly described as "tranquility with a lot of trees".

A question emerges: which solutions ought to be picked so implemented spatial art forms wouldn't become competition for a park's true attributes- trees, shrubs flowers or birds? How can "searching" ideas of landscape architects armed with ideas of modern art be reconciled with expectations of the citizens, who tired with everyday life, look for refuge in the trees' shade? It would seem that the solutions able to bring both groups together should be based on implementing art "by the way" and by introducing forms which have the chance to blend into the everyday existential space of citizens. The tempting simple concept of making the park into yet another plenary art museum placed in vicinity of old trees is not the idea. Introduction of multithread solutions, which will at the same time augment the park's relax value, will blend into the landscape and positively affect social reception and human interactions, is definitely worth a thought.

Multithread forms of introducing art in the park space can be based on forming its exterior view icon and building interior views. They could also mean incorporation of interactive sculpture art in an integral way, serving as an installation and an example of everyday art, into the park space. This variety of spatial forms can be merged in a lot of park's sceneries into a common narrativum, making the park into a kind of an artistic tale.

⁸ Urban parks were often characterized as an important element of urban areas, for example in a key title of the urban planning field – "Elements of urbanism composition" by K. Wejchert

⁹ The enrichment of human environment space can be progressed by including experienced, recognizable and friendly areas/landscapes [Norberg-Schultz Ch. 2000]

¹⁰ The research of public opinion has been conducted on last January, on Jan Paweł II street. The age, profession and social level of 24 respondents were different.

PICTURESQUE LANDSCAPE

Studies about satisfaction factor in the place of residency have shown that one of the important values is “using” the beautiful views in the vicinity¹¹. That would mean that an attractive view, seen in medium and far scale, is of specific importance. In the case of building urban structures one should consider exposing a view of a park, treating it as an orthogonally framed by surrounding buildings, classic picturesque landscape (Fig.1). When designing or modernizing a park, it's worth it to construct its view icon according to all of the artistic composition rules (Fig.2). One also mustn't forget about seemingly obvious act of building picturesque interior views (Fig.4)¹². A specific scenic “invitation” to a park, through designing directing lines, bonded with its composition, is also an idea worth a thought (Fig.3).

A beautiful view wouldn't have a proper strength of effect if it wasn't for its setting. Arrangement of the viewpoints can also include the “viewpoint” itself, it's shape, color, immediate surroundings (Fig.5-7) or the whole composition of the place (Fig.8).

INTERACTIVE PLENARY ART

Every element of park's equipment can be seen as a form of an artistic artifact [Czartoryska I. 1805]¹³. That means a simple bench or lamp could become a form of plenary sculpture art and an element of a usage “every-day” art as well (Fig.9-10). Sculptures that provoke to experiment with a camera, have fun with others, smile, reflect, or are a form of joke or a manifest, are also an interesting idea of bringing a park to life (Fig.11-15). Sculptural forms can take a more sophisticated form of installation or a plenary happening (Fig.16), becoming a kind of creation of a park's bigger areas.

Another form of an artistic installation is a „cabinet of sensations”, places that induce feelings on different levels of perception of other senses such as smell, hearing or touch (Fig.17). When they're implemented into the space in which the passerby can “to dip” they shall become a part of its experience on the border of science and culture.

COURSE OF ARTISTIC EVENTS SHARING THE SAME NARRATIVUM

Park as an extensive space with numerous interiors visited lazily by many people can meet all the conditions of the theater of artistic events. Park scenery can be created according to a set narration: a literary, sensual or educational thread. It is not a new form of “adorning” parks into collections of artifacts⁸ but rather a way of searching for mutual forms for park interior shapes. A traditional example is romantic parks, built for setting up the mood and introducing the builders and affective matters to the scene of everyday life [Longin Majdecki 1978]¹⁴. The narration referring to contemporary cultural codes and association might lead the space's users and their imagination to a land weaved from of dreams, dipped in a well-known and tame park “right around the corner” (Fig.18-19).

Summing things up, it is important for the elements bound with Art, appearing in the park's space, to cooperate with its atmosphere and inalienable spirit – green, wooded space, to complement its natural beauty, bringing the park to life no matter the season.

¹¹ Respondents of public opinion research were inclined to choose longer way in every-day wanderings to take a look at picturesque view [Kałamucka W. 2004].

¹² Traditions of this art originally came from Chinese and English landscape parks. Carefully arranged park's sceneries were watched from different directions and treated as picturesque, rustically or naturally, landscapes [Majdecki L. 1978].

¹³ Izabela Czartoryska in „Myśliróżne o sposobie zakładania ogrodów” encouraged to decorate garden's “outside of the mainstream” places with different artifacts to improve park's visdramatica

¹⁴ The arrangement of XIX century romantic parks, as Longin Majdecki describes, has been inspired in great measure by temporary fantasy literature, f.e. W. Poe or W. Scott.

What is also important is for the created artistic spatial forms to become a sort of multidimensional dialog, read on multiple levels of perception with the receiver, because the slogan "nice sculpture" by itself became insufficient.

Some of the propositions mentioned in the article, such as molding the view icon or park-story, made their way into the garden art's hall of fame. Rediscovering them, so they can be used to compliment the arsenal of today's landscape architect, is worth the risk. The primary idea, which should be found appealing, is to search for artistic forms distant from scream and "show off", forms combined in an integral connection with the world of nature.

BIBLIOGRAFIA

- [1] Czartoryska I. 1805. Myśli różne o sposobie zakładania ogrodów, Druk W.B. Korn, Wrocław
- [2] Kałamucka W. 2004. Krajobraz i ogród wiejski w geograficznych badaniach nad jakością życia, w: Tradycja a współczesny krajobraz wsi polskiej. Międzynarodowe VII Forum Architektury Krajobrazu, Wyd. KUL, Lublin, s.97-104
- [3] Majdecki L. 1978. Historia ogrodów, PWN, Warszawa
- [4] Norberg-Schulz, Ch. 2000. Bycie, przestrzeń i architektura. Wyd. Murator, Warszawa
- [5] Nowak-Rząsa M. 2008. Współczesne funkcje parków miejskich w aspekcie oczekiwań społecznych, w: Rozwój rekreacji a ochrona i kształtowanie krajobrazu, Międzynarodowe XI Forum Architektury Krajobrazu, s.60.
- [6] Wejchert K. 1984. Elementy kompozycji urbanistycznej. Arkady, Warszawa

O AUTORZE

Agnieszka Kępkowicz jest absolwentką Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu na SGGW. Wiele lat współpracowała z Katerą Sztuki Krajobrazu prowadzoną przez prof. Jana Rylke. Obecnie jest adiunktem na Wydziale Agrobioinżynierii UP w Lublinie, gdzie prowadzi Pracownię Studiów Krajobrazowych. Jest także projektantem i autorem wielu artykułów naukowych i popularyzatorskich z dziedziny architektury krajobrazu.

AUTHOR'S NOTE

Agnieszka Kępkowicz graduated the Department of Horticulture and Landscape Architecture on SGGW in Warsaw. She's been collaborating with the Faculty of Landscape Art led by prof. Jan Rylke for nine years. Now she is a lecturer in the Department of Agrobiointeering, part of the University of Life Sciences in Lublin and the head of the Laboratory of Landscape Studies. She's currently also occupied with designing gardens and public areas, as well as writing science and popular articles on landscape architecture.